

DORU CIUCESCU

**DE-ALE
CĂRTURĂRIEI
DE ODINIOARĂ**

MOMENTE ȘI SCHIȚE

(EDIȚIE ADĂUGITĂ ȘI REVIZUITĂ)

CUPRINS

- Ora de dirigenție / 5
- Ședința de învățământ politic / 19
- Activitate patriotică, pionierească / 35
- Bacalaureatul olimpicilor / 47
- Concursul pe meserii / 56
- Meditație la matematică / 62
- La culesul recoltei / 69
- Admiterea la medicină / 81
- Debarasarea de părinți / 93
- Bacalaureatul turistic / 107
- Susținerea proiectului tehnologic / 118
- Excursie la munte / 126
- Cercul literar "Nikolai Ostrovski" / 135

Conferință pentru culturalizarea
maselor largi de săteni / 147

Cercul pedagogic,
de limba și literatura română / 154

În vizită la Palatul Pionierilor,
din București / 174

Simpozion comemorativ / 185

Această carte se dedică
mamei mele, Aurora,
tatălui meu, Ioan,
soției mele, Ella,
fiului meu, Eduard,
nepotului meu, Ștefan.

ORA DE DIRIGENȚIE

Recreația de la ora 11,00. Lenuța Gogoșescu, profesoară de muzică, o femeie cu forme de contrabas, cu părul scurt, vopsită intenționat sau nu în șuvițe albe și negre, ca o claviatură de pian, cu un diapazon pe post de pandativ, era într-o stare de agitație extremă. Tocmai se întâlnise cu Nicolae Ciomăgescu, directorul, un bărbat bondoc, nas coroiat, ochii negri, părul creț, ca dat cu drotul, care, când dădea dispoziții de serviciu, dădea din mâna dreaptă de parcă tăia cu satârul pe o buturugă iarbă pentru orătăniile din curte:

- De la ora 13, tovarășul inspector Nicolae Gogogenius vă va asista la dirigenție.

- Dar, eu v-am anunțat de dimineață că doresc să mă învoiesc și ați fost de acord, dirigenția fiind de la ora 13 la ora 14, iar eu trebuind să-mi aștept soacra la gară la ora 13,30! Vă dați seama, este vorba de soacră! Chiar dacă, vorba aceea, soacră, soacră – poamă acră, însă vine, cum v-am mai spus, încărcată cu găini proaspăt tăiate.

- Mi-ai promis și mie una!

- Desigur, tovarășe director, se poate? Ce este al dumneavoastră este pus deoparte. La soacra mea este zonă de munte și nu se va face colectivizare nici după recent încheiatul Congres al XIV, când tovarășul Nicolae Ceaușescu, geniul Carpaților, a fost reales secretar general al

partidului. În prag de iarnă, ea sacrifică toate găinile, că nu mai are boabe pentru ele. Mai grav este că deja am anunțat elevii să plece acasă!

- Eu am încercat să-l trimit la altă școală, dar a insistat să vină; nu știu cum a aflat, probabil se are bine cu bucătarul, că la cantina noastră s-a pregătit ciolan cu iahnie de fasole, iar inspectorul Nicolae Gogogenius este înnebunit după...

- Ciolan! i-a luat profesoara vorba din gură directorului. Măcar să fi venit inspectorul de muzică Fănică Fălsoiu, care mi-a fost coleg de facultate. Cu el mă înțeleg altfel. În schimb, Gogogenius ăsta, cu părul mereu vâlvoi, că deh... este profesor de filosofie, își dă niște aere, se crede pontos! Ultima oară, când a trecut pe aici, mi-a pus o problemă filosofică: "Singurul bărbier dintr-un oraș rade numai pe localnicii care nu se pot rade singuri. Întrebare: acel bărbier își rade barba singur sau nu?"

- Știu paradoxul, mi l-a spus și mie: dacă da, atunci nu, și invers. Problema este alta, v-a trebui să anunți elevii să rămână la școală. Ce temă este în planificare?

- Ooof... foarte grea... ăăă... "Personalități românești ale științei și tehnologiei".

- I-ai anunțat, elevii au avut timp să se pregătească?

- De săptămâna trecută, știți, eu nu prea chiulesc de la orele de dirigiență, cum fac alți colegi de-ai mei... cu pile....

- Lasă-i pe alții să te laude!

- Simt că îmi plesnește capul, știți cum sunt elevii, mai ales ăștia mici, de a cincea, nu știu să învețe, nu au metodă...

- Îți dau o sugestie. Dă-le să învețe un text scurt despre câteva personalități, cinci șase, nu mai multe, în primul rând, despre tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim - ministru, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, după care mai pui și tu acolo, un Ștefan Procopiu și așa mai departe! Ai timp suficient ca să faci aceste prezentări.

- Tot așa mă gândisem și eu. Ora umătoare sunt ocupată, am predare la o altă clasă, dar voi utiliza metoda lecturii, înțelegeți ce vreau să spun, voi da elevilor să citească noua lecție din manual, după care voi merge la biblioteca școlii ca să compun textele respective.

În recreația următoare, Lenuța Gogoșescu a distribuit elevilor mai multe exemplare ale unor bilețele scrise de mână cu câteva rânduri despre Ștefan Procopiu, Petru Poni, Lazăr Edeleanu, Victor Babeș, Henri Coandă și, bineînțeles, Elena Ceaușescu.

A venit și ora de dirigiență. Nicolae Gogogenius, un om cu părul negru, lung, dat pe spate, neatins de pieptene de multă vreme, o aștepta pe dirigintă la ușa clasei, nemișcat, răbdător, ca un vânător la poarta unei capcane pentru animale mari. Și-au zâmbit forțat, el ca un învingător, ea ca victimă sigură, s-au salutat, ba chiar inspectorul i-a sărutat mâna, cu acea siguranță a motanului, care a prins o vrăbiuță, a rănit-o grav, dar i-a mai dat drumul, ca să se mai joace puțin cu ea. Când au intrat în clasă profesoara și inspectorul au constatat cu stupeoare că sunt prezenți numai doi elevi.

Respon...
- Unde sunt colegii voștri? a întrebat diriginta, palidă la față.

Întrebarea s-a dovedit a fi retorică. Diriginta a mai făcut o încercare:

- Unde sunt colegii voștri, Zoița? Nu v-am spus că avem inspecție și că trebuie să fiți toți prezenți?

Eleva, o fetiță mărunțică, slabă, cu ochi negri, vioi, a răspuns laconic:

- Au plecat acasă.

- De ce?

- Ăăă...

- De ce, Culiță?

Elevul, înalt, slab, cu voce groasă, în schimbare, a rostit grav:

- Pentru că le era foame.

- Dar tu de ce nu ai plecat acasă, ție nu ți-e foame? a intervenit inspectorul, cu ton dulceag, slab deghizat.

- Ba da, însă mama mi-a spus că vine tocmai la ora 17 și că nu a avut timp să-mi pregătească nimic de mâncare.

- Dar ție nu îți este foame, Zoița? a continuat inspectorul investigația pe un ton mai puțin dulceag.

- Mi-e foame, dar azi dimineață am pierdut cheia pe care o purtam, de obicei, la gât, iar mama mi-a spus să merg acasă la Culiță, care îmi este vecin, dar cum s-a întâmplat ca nici el să nu aibă ce mânca...

- Domnule inspector Gogogenius, le-am spus copiilor că veniți, dar aceștia sunt elevii de azi, chiulesc în masă.

- Elevii au fost derutați. Dimineața, la prima recreație, ați venit și ne-ați anunțat să plecăm acasă, că nu vom face dirigenția...

- De ce te bagi în vorbă neîntrebat, Culiță?

- Mă scuzați, tovarășă dirigintă.

- Aplicați regulamentul, tovarășă profesoară Gogoșescu! a strigat pe un ton autoritar, fără deghizări pedagogice. Ceilalți elevi să fie trecuți absenți nemotivați! Acum, pe loc! La zece absențe nemotivate pe disciplină sau 40 în total să fie exmatriculați! Numai așa vom construi omul de tip nou, comunist!

- Tovarășe inspector Gogogenius, așa voi face, dar, spre ghinionul meu, nu am găsit catalogul clasei în vraful de cataloage aruncate în grabă pe masa din cancelarie, știți dumneavoastră cum se întâmplă cu cataloagele la ultimele ore. Colegii sunt foarte grăbiți, le este foame.

- Ce? Asta-i culmea! Dar, totuși, ați venit cu un catalog! a strigat atât de tare inspectorul, încât a căzut de pe perete tabloul cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, tocmai în spatele dirigintei. Boom! Zdrang!

- Ha, ha, au început să râdă cei doi elevi.

Lenuța Gogoșescu a încremenit, speriată, dar și-a revenit repede și, sculându-se de la catedră, a spus:

- Reparația de mântuială din această vară. Constructorii n-au avut pistol de împușcat bolțuri, au bătut în cui în cărămidă și s-a întâmplat să cadă tabloul tocmai acum. Semn rău, tovarășe inspector!

- Pentru cine?

- Pentru mine, că doar nu pentru mult iubitul și stimatul tovarăș Nicolae Ceaușescu. Aveam eu o

presimțire că ora de dirigenție nu va decurge cum trebuie! Am luat un catalog de la o altă clasă, la întâmplare, ca să nu mă vedeți fără el și să vă enervați...

- Ooo... nu mai vreau să-mi amintesc! Dumneavoastră, totuși, ați luat, unul, chiar dacă nu este al acestei clase, pentru un motiv psihologic, eu cunosc bine astfel de subtilități, profesorul cu un catalog sub braț se impune mai ușor în fața elevilor; ca dresorul cu biciul. Așa este, nu?

- Și acum ce să fac, mai țin ora? a întrebat diriginta cu speranța că totuși va ajunge la gară.

- Ăăă... desigur... lecția se ține chiar dacă este un singur elev în clasă, dar să fie, în mod excepțional, mai scurtă, astfel ca nu mai târziu de ora 13:30 să terminați, a venit răspunsul din ultima bancă, unde se așezase inspectorul, care avea și el gânduri mai puțin filosofice...

- Mă scuzați că iar mă bag în vorbă, dar colegii mei vor cumpăra certificate medicale de la elevii de la liceul sanitar, care au formulare gata semnate și parafate. Ieftin, doi lei bucata. Prețuri pentru elevi.

- Culiță, ești incorigibil, o să-ți scad nota la purtare.

- Mă scuzați, tovarășă dirigintă, nu voi mai vorbi decât întrebat.

- Ce am avut de pregătit pentru ora de dirigenție? a venit prima întrebare, pe un ton care se voia degajat.

- Ăăă...

- Zoița, te rog, curaj, nu te gânde că tovarășul inspector este de față! Nu te crispa! Trebuie să știi!

- Ăăă... noi... ăăă... pentru astăăzi... am avut de pregătit... ăăă... de pregătiit... ăăă...

- Curaj, persona...

- Personaje...

- Nu Zoița, est un cuvânt mai lung, personalități!

- Personalități...

- Personalități românești... a ajuta-o din nou diriginta.

- Personalități românești...

- Ei, dar te-ai fâstâcit de tot. Culiță, care vorbești neîntrebat, i-a spune tu ce ați avut de pregătit pentru astăzi!

Elevul a început să răspundă rar, dar ferm, pentru a nu se încurca în cuvinte:

- Noi am avut de pregătit pentru astăzi...

- Așaaa, mai departee...

Culiță și-a îndreptat privirea spre bilețelul primit în pauză, pe care îl ținea ascuns sub pupitru, după care a început să turuie:

- Cel mai cunoscut om de știință român pe plan mondial este tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim-viceprim-ministru, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, membru a șase academii și doctor honoris cauza a zece universități din țară și străinătate, care a susținut teza de doctorat la Institutul "Petru Poni" din Iași, aducând contribuții importante în domeniul c, a, u, ciucului, cauciucului sintetic, am spus bine, cauciucului.

- Foarte bine, Culiță. Atât doar că nu ai spus tema orei noastre de dirigenție, pe care v-o reamintesc, vă rog să scrieți pe caietul de notițe,

toată clasa: "Personalități românești ale științei și tehnologiei".

- Tovarășă dirigintă, care dintre personalitățile din țara noastră au primit Premiul Nobel? a întrebat Zoița, cu ochii mari, nevinovați, de copil.

- Spun eu tovarășă dirigintă, Premiul Nobel l-a primit tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim - viceprim - ministru, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, membru a șase academii și doctor honoris cauza a zece universități din țară și străinătate, care a susținut teza de doctorat la Institutul "Petru Poni" din Iași, aducând contribuții importante în domeniul c, a, u, ciucului, cauciucului sintetic, am spus bine, cauciucului.

- Foarte bine de două ori, Culiță! Dar, tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim - viceprim - ministru, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, încă nu a primit, dar cu siguranță va primi Premiul Nobel pentru chimie, a corectat-o timid diriginta. Acum să vorbim despre Ștefan Procopiu.

S-a lăsat o liniște întreruptă doar de chiorăiturile venite disprespre toți cei prezenți.

- Despre profesorul universitar Ștefan Procopiu, căruia, numai dintr-o neglijență a comisiei, nu a i-a fost decernat Premiul Nobel pentru fizică în 1919, a insistat diriginta. Culiță, spune tu mai departe!

- Ăăă...

- Pe 5 martie 1924 a obținut doctoratul în fizică la Universitatea Sorbona din Paris. A lucrat

cu celebra Marie Curie, laureată a Premiului Nobel pentru fizică. Culiță, spune mai departe.

- Ăăă...

- A descoperit magnetonul împreună cu fizicianul danez Niels Bohr. Ștefan Procopiu a lucrat la Universitatea din Iași. Culiță, spune mai departe!

- Ăăă... din Iași? La Institutul "Petru Poni" din Iași, a susținut teza de doctorat tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Cel mai cunoscut om de știință român pe plan mondial este tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim-viceprim-ministru, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, membru a șase academii și doctor honoris cauza a zece universități din țară și străinătate, care a susținut teza de doctorat la Institutul "Petru Poni" din Iași, aducând contribuții importante în domeniul c, a, u, ciucului, cauciucului sintetic, am spus bine, cauciucului.

- Așa este. Foarte bine de trei ori, Culiță! Acum să vorbim despre o altă personalitate română a științei și tehnologiei. Zoița, spune-ne tu!

- Ăăă...

- Ați auzit de Dimitrie Mangeron, care citea în zece limbi și scria în șase. A ținut prelegeri în străinătate, până și în America. El s-a născut la Chișinău și îl chema Mâncău, dar, când a început cariera universitară, și-a franțuzit numele în Mangeron, l-a luat gura pe dinainte pe inspector, care se uita la ceas cu disperare, că tema în dezbatere nu se epuizează destul de repede.

- Ăăă... Dimitrie Mangeron a lucrat ca profesor la Institutul Politehnic din Iași. Zoița, spune-ne mai departe!

- Ăăă... din Iași, tovarășe inspector? Cel mai cunoscut om de știință român pe plan mondial este tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim - viceprim - ministru, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, membru a șase academii și doctor honoris cauza a zece universități din țară și străinătate, care a susținut teza de doctorat la Institutul "Petru Poni" din Iași, aducând contribuții importante în domeniul c, a, u, ciucului, cauciucului sintetic, am spus bine, cauciucului.

- Foarte bine, Zoița! Dar, ce se întâmplă cu tine, nici tu nu poți pronunța cuvântul "cauciuc"? a întrebat diriginta pe un ton destul de ridicat.

- Ba da, însă m-a derutat Culiță cu bâlbâiala lui.

- Acum să vorbim despre Petru Poni, care a descoperit două minerale noi, broștenită și badenită, la Broșteni, respectiv, Bădeni-Ungureni! Zoița, spune tu mai departe!

- Ăăă... Petru Poni? Cel mai cunoscut om de știință român pe plan mondial este tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim-viceprim-ministru, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, membru a șase academii și doctor honoris cauza a zece universități din țară și străinătate, care a susținut teza de doctorat la Institutul "Petru Poni" din Iași, aducând contribuții importante în domeniul c, a, u,

ciucului, cauciucului sintetic, am spus bine, cauciucului.

- Foarte bine de două ori, Zoița! Acum să discutăm despre tovarășul Ion Zugrăvescu, director științific al Institutului "Petru Poni" din Iași, cel care a avut marele merit de a fi semnat pe 14 martie 1964 certificatul de admitere în aspirantură a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, prim-viceprim-ministru, președinte al Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie. Zoița, spune tu mai departe!

- Ăăă... Petru Poni? Desigur!

- Ce vrei să spui? a întrebat pe un ton puțin iritat diriginta.

- Vreau să spun căăă...

- Ce? a fost rândul inspectorului să întrebe pe un ton și mai ridicat.

- Căăă... tovarășul Ion Zugrăvescu a fost directoor...

- Așa, continuă Zoița! a îndemnat-o mai liniștită, diriginta.

- Directoor al Institutului "Petru Poni" din Iași, undee...

- Fii atentă, să nu repeți ce-ai mai spus! a avertizat-o inspectorul, cu ochii mari cât cepele și părul parcă mai vâlvoi ca de obicei.

- Ăăă...

- Curaj Zoița! Uită-te pe bilețelul care îl ții în mână! a intervenit, din nou, diriginta, exasperată că nu se încadrează în timpul propus de inspector.

- Ăăă... undee...

- Undee... au rostit într-un glas diriginta și inspectorul.